

Ymchwil i Farn y Cyhoedd ar y Comisiwn Etholiadol

Etholiadau llywodraeth leol Cymru – mis Mai 2017

Methodoleg

- Mae'r data hyn yn seiliedig ar y canlyniadau o 451 o gyfweiliadau ffôn a gynhaliwyd ledled Cymru rhwng 5 Mai a 5 Mehefin. Cynhaliwyd cyfweiliadau gyda sampl o oedolion 18 a hŷn sy'n cynrychioli poblogaeth y wlad. Mae'r data wedi'u pwysoli er mwyn cyfateb i broffil y boblogaeth.
- Lle y bo'n berthnasol, caiff ffigurau eu cymharu â'r canlyniadau o'r arolwg cyfatebol a gynhaliwyd ar ôl etholiad cynghorau lleol Cymru yn 2012. Yn 2012, gwnaed gwaith maes rhwng 4 a 22 Mai 2012 ac roedd yn cynnwys 750 o gyfweiliadau gydag oedolion 18 oed a hŷn.
- Yn 2017 a 2012, cynhaliwyd y gwaith maes gan ICM.

Prif ganfyddiadau

- Mae'r boddhad â'r system gofrestru wedi gwella, o 84% yn 2012 i 89% yn 2017.
- Ymddengys hefyd bod y boddhad cyffredinol â'r gweithdrefnau ar gyfer pleidleisio mewn etholiadau a refferenda ym Mhrydain Fawr wedi gwella gyda 82% yn dweud eu bod yn fodlon yn gyffredinol, cynnydd bach o 80% yn 2012.
- Dywedodd dros wyth allan o ddeg (81%) eu bod yn hyderus bod y digwyddiadau pleidleisio a gynhaliwyd ar 4 Mai wedi'u cynnal yn effeithiol, eto sy'n welliant o gymharu â'r 77% a ddywedodd eu bod yn hyderus bod etholiadau lleol Cymru yn cael eu cynnal yn effeithiol yn 2012.
- Dim ond traean (34%) a ddywedodd fod etholiadau lleol Cymru wedi cael 'llawer o sylw yn y cyfryngau' ac roedd 55% o'r farn bod cyhoeddiad yr etholiad cyffredinol seneddol wedi cael llawer mwy o sylw na'r etholiadau.
- Er hyn, dywedodd mwy na phedwar o bob pump o etholwyr (82%) eu bod wedi'i chael hi'n hawdd cael gwybodaeth am sut i fwrw eu pleidlais, er mai

cyfran lai (56%) a ddywedodd eu bod wedi'i chael hi'n hawdd cael gwybodaeth am yr ymgeiswyr a oedd yn sefyll.

- Yn unol â hyn, dywedodd 95% o'r sawl a oedd wedi pleidleisio ar 4 Mai eu bod wedi'i chael hi'n hawdd cwblhau eu papur pleidleisio. Mae hyn yn unol â 2012, pan ddywedodd 97% eu bod wedi'i chael hi'n hawdd.

Holiadur llawn ac ymatebion

- Lle nad yw'r canlyniadau'n gwneud cyfanswm o 100, mae hyn o ganlyniad i roi mwy nag un ateb, talgrynnu gan gyfrifiadur neu beidio â chynnwys atebion 'ddim yn gwybod' neu gwestiynau nas atebwyd.
- Mae'r canlyniadau'n seiliedig ar yr holl ymatebwyr oni nodir fel arall. Mae'r meintiau sylfaenol mewn cromfachau.
- Mae seren (*) yn cynrychioli gwerth o lai na hanner un y cant, ond nid sero.

COFRESTRU, Y NIFER A BLEIDLEISIODD A PHLEIDLEISIO

1. Cyn belled ag y gwyddoch, a yw eich enw ar y gofrestr etholiadol sef y rhestr swyddogol o'r bobl a all bleidleisio, naill ai lle rydych yn byw nawr neu rywle arall?

	2012	2017
	%	%
Ydy – lle rwyf yn byw nawr	92	96
Ydy – rywle arall / cyfeiriad arall	2	3
Nac ydy	5	1
Ddim yn gwybod	1	*

2. Pa mor fodlon neu anfodlon oeddech chi ar y weithdrefn ar gyfer cynnwys eich enw ar y gofrestr etholiadol?

	2012	2017
	%	%
Bodlon iawn	54	67
Eithaf bodlon	30	22
Ddim yn fodlon nac yn anfodlon	8	8
Eithaf anfodlon	1	1
Anfodlon iawn	2	2
Ddim yn gwybod	5	1

D.S. geiriad 2012: 'Pa mor fodlon neu anfodlon oeddech chi ar y weithdrefn ar gyfer cynnwys eich enw ar y rhestr hon o bobl sydd wedi cofrestru i bleidleisio?'

- a. Fel y gwyddoch, efallai, ddydd lau 4 Mai, cynhaliwyd etholiad yn eich ardal. Allwch chi ddweud beth oedd enw'r cyngor neu'r awdurdod roeddech yn ethol cynrychiolwyr ar ei gyfer?

	2017
	%
Yr ymatebydd yn enwi'r cyngor/awdurdod yn <u>gywir</u>	60
Yr ymatebydd yn enwi'r cyngor/awdurdod yn <u>anghywir</u>	18
Nid yw'r cyfwelydd yn siŵr ynghylch ateb yr ymatebydd	6
Nid yw'r ymatebydd yn gwybod/nid yw'n gallu cofio	17

3. Fel y gwyddoch, efallai, ddydd lau 4 Mai, cynhaliwyd etholiadau Cyngorau Lleol Cymru.

Yn aml, byddwn yn gweld bod llawer o bobl yn methu â phleidleisio am eu bod yn sâl, am na chawsant yr amser, neu am nad oedd ganddynt ddiddordeb. Beth amdanoch chi – wnaethoch chi lwyddo i bleidleisio?

	2012	2017
	%	%
Do	49	67
Naddo	51	33
Ddim yn gwybod	-	*

D.S. geiriad 2012: 'Mae llawer o bobl wedi dweud wrthym na wnaethant lwyddo i bleidleisio ar 5 Mai. Beth amdanoch chi – wnaethoch chi lwyddo i bleidleisio yn ...'

4. Mae gan bobl resymau gwahanol dros bleidleisio mewn etholiadau a refferenda. Pam y gwnaethoch bleidleisio yn etholiadau Cyngorau Lleol Cymru ddydd lau 4 Mai? MULTICODE

	2012	2017
	%	%
<i>Syllfaen: Pob pleidleisiwr</i>	<i>(398)</i>	<i>(326)</i>
Rhesymau cyfrifoldeb dinesig		
Mae'n bwysig pleidleisio/Mae'n ddyletswydd arnaf fel dinesydd/Dylai pawb bleidleisio/Mae gennyf hawl i bleidleisio	48	43
Rwyf bob amser yn pleidleisio	17	22
Roeddwn am fod yn rhan o'r broses ddemocrataidd/ddemocratiaeth	-	10
Er mwyn dangos fy nghefnogaeth/Er mwyn cefnogi'r gymuned	1	10
Mae pobl wedi brwydro er mwyn ennill yr hawl i mi/eraill bleidleisio	9	5
Er mwyn mynegi barn		
Roeddwn am ddweud fy nweud	30	19
Er mwyn cefnogi fy mhlaidd/Er mwyn cefnogi fy newis ymgeiswyr/Er mwyn helpu fy mhlaidd/ymgeisydd i ennill	-	7

Os na fydd pobl yn pleidleisio yna nid oes gennych yr hawl i gwyno/i gael barn	12	7
Rwy'n pryderu am faterion lleol	6	4
Er mwyn helpu i greu newid		
Er mwyn sicrhau newid	11	4
Ddim yn fodlon ar y llywodraeth leol/cyngor lleol	8	3
Rhesymau eraill		
Er mwyn pleidleisio dros safbwynt a gefnogir gan fy mhlaid	-	9
Nid wyf yn fodlon ar ganlyniad refferendwm yr UE	-	-
Nid wyf yn fodlon ar y llywodraeth genedlaethol / y penderfyniad i alw etholiad	-	*
Nid wyf yn fodlon ar yr wrthblaid (genedlaethol)	-	*
Arall	3	15
Dim un o'r uchod / Dim rheswm	*	1
Ddim yn gwybod	1	1

5. Mae rhai pobl wedi dweud wrthym eu bod wedi difetha eu papur/au pleidleisio yn fwriadol ar 4 Mai drwy adael y papur/au pleidleisio yn wag yn fwriadol neu drwy beidio â phleidleisio yn y ffordd a nodwyd. Gwnaethant hyn er mwyn cofrestru protest.

A wnaethoch chi ddifetha eich papur pleidleisio eich hun yn fwriadol ai peidio yn etholiadau cynghorau lleol Cymru?

<i>Sylfaen: Pob pleidleisiwr</i>	2017 % (326)
Do	1
Naddo	99
Ddim yn gwybod	-
Wedi gwrthod	-

6. Allwch chi ddweud wrthyf pam y gwnaethoch ddifetha eich papur(au) pleidleisio? MULTICODE.

<i>Sylfaen: Pawb a wnaeth ddifetha eu papur(au) pleidleisio</i>	2017 (5)
Roedd y system etholiadol yn rhy gymhleth	-
Roedd yn rhy gymhleth i gwblhau mwy nag un papur pleidleisio	-
Nid oedd pwynt pleidleisio am ei bod yn amlwg pwy fyddai'n ennill/ni fyddai fy mhleidlais wedi gwneud gwhaniaeth i'r canlyniad	*
Roedd yn ormod o drafferth	-
Gwastraff amser/Methu gweld y pwynt	*
Dim diddordeb/Dim barn ar y pwnc	-
Rwy'n anghytuno â rôl Maer Awdurdod Cyfunol	*
Nid oedd pwynt pleidleisio am na all y Maer Awdurdod Cyfunol wneud rhyw lawer / Ni all newid unrhyw beth / Nid oes ganddo unrhyw bŵer	-
Nid yw'r etholiadau Maerol Awdurdod Cyfunol yn bwysig	-
Nid oeddwn yn gwybod beth oedd pwrpas yr etholiad Maerol Awdurdod Cyfunol / Nid oeddwn yn deall rôl Maer Awdurdod Cyfunol	*
Nid oeddwn yn gwybod dros beth roedd yr ymgeiswyr yn sefyll / pwy oedd yr ymgeiswyr	1
Nid oes pwynt pleidleisio am na all y cyngor lleol wneud rhyw lawer / Ni all newid unrhyw beth / Nid oes ganddo unrhyw bŵer	-
Nid yw etholiadau cynghorau lleol yn bwysig	-
Arall	*
Ddim yn gwybod	-

7. Mae gan bobl lawer o resymau dros beidio â phleidleisio mewn etholiadau. Pam na wnaethoch bleidleisio yn etholiadau cynghorau lleol Cymru ddydd Iau 4 Mai? MULTICODE

	2012 % (352)	2017 % (125)
<i>Sylfaen: Pawb na wnaeth bleidleisio</i>		
Amgylchiadau		
Diffyg amser/Roeddwn yn rhy brysur/Roeddwn yn brysur yn y gwaith	22	27
Anghofiais i	8	6
Roeddwn i ffwrdd ar 4 Mai / ar y diwrnod pleidleisio	6	6
Roeddwn wir wedi bwriadu pleidleisio ond gwnaeth amgylchiadau ar y diwrnod fy rhwystro	2	2
Rhesymau meddygol/iechyd	6	1
Ni allwn gyrraedd yr orsaf bleidleisio/Roedd yn anghyfleus	4	6
Dim diddordeb/Dim pwynt		
Nid oes gen i ddiddordeb mewn gwleidyddiaeth	5	4
Dim diddordeb/Dim barn ar y pwnc	-	3
Gwastraff amser/Methu gweld y pwynt	-	5
Nid oedd pwynt pleidleisio am ei bod yn amlwg pwy fyddai'n ennill/ni fyddai fy mhleidlais wedi gwneud gwahaniaeth i'r canlyniad	3	9
Roedd yn ormod o drafferth	5	4
Dim gwybodaeth/Methu â phenderfynu/Cymhleth		
Ni chefais unrhyw wybodaeth	6	1
Nid oeddwn yn gwybod digon am yr opsiynau/ymgeiswyr gwahanol	3	1
Nid oeddwn yn gwybod dros beth roedd yr ymgeiswyr yn sefyll	-	-
Ni allwn benderfynu pa ffordd i bleidleisio	2	-
Nid wyf yn gwybod dim am wleidyddiaeth leol	-	-
Nid oeddwn yn deall/Roedd yn rhy gymhleth	-	-
Nid wyf yn gwybod dim am wleidyddiaeth	-	-
Gweinyddu		
Nid oeddwn wedi cofrestru	6	5
Ni chefais bleidlais post/Cyrhaeddodd y bleidlais bost yn rhy hwyr	1	*
Ni chefais gerdyn pleidleisio	2	*
Nid yw etholiadau'n bwysig		
Nid oedd pwynt pleidleisio am na all y cyngor sir wneud rhyw lawer / Ni all newid unrhyw beth / Nid oes ganddo unrhyw bŵer	-	-
Nid oedd pwynt pleidleisio am na all y cyngor lleol wneud rhyw lawer / Ni all newid unrhyw beth / Nid oes ganddo unrhyw bŵer	8	4
Pleidiau/Ymgeiswyr		
Nid wyf yn hoffi'r ymgeiswyr/pleidiau/Nid oeddent yn cynrychioli fy safbwyntiau	4	2
Ni allwch ymddiried mewn gwleidyddion i gadw eu haddewidion	4	2
Nid oedd pwynt pleidleisio am fod pob plaid yr un fath	3	5
Nid oes ots gan wleidyddion/Dim ond er eu budd eu hunain y maent ym myd gwleidyddiaeth	-	1
Ymwybyddiaeth/Diffyg ymwybyddiaeth		
Nid oeddwn yn gwybod pwy oedd yr ymgeiswyr yn fy ardal / Nid oeddwn yn gwybod ble i ddod o hyd i wybodaeth	-	-
Nid oeddwn yn gwybod bod etholiad	-	*
Nid oeddwn yn gwybod am beth oedd yr etholiadau	-	1
Nid wyf yn gwybod am beth oedd yr etholiadau Maerol Awdurdod Cyfunol	-	-

Amrywiol		
Ni fyddaf yn pleidleisio mewn etholiadau lleol	-	-
Ni fyddaf byth yn pleidleisio	-	*
Arall	6	21
Dim un o'r uchod / Dim rheswm	1	3
Ddim yn gwybod	*	-

8. -
9. -

10. A wnaethoch bleidleisio ar 4 Mai....

	2012	2017
	%	%
<i>Sylfaen: Pob pleidleisiwr</i>	(398)	(326)
Yn bersonol mewn gorsaf bleidleisio	74	76
Drwy'r post	25	24
Drwy ddirprwy (OS OES ANGEN DYWEDWCH: drwy gael rhywun i bleidleisio ar eich rhan)	1	-
Arall	-	-
Ddim yn gwybod	*	-

11. Ai hwn oedd y tro cyntaf i chi bleidleisio mewn unrhyw etholiad neu refferendwm?

	2017
	%
<i>Sylfaen: Pob pleidleisiwr</i>	(326)
Ie, hwn oedd y tro cyntaf i mi	*
Ie, hwn oedd y tro cyntaf i mi am nad oeddwn yn gymwys o'r blaen [am resymau fel oedran neu genedligrwydd]	-
Na, rwyf wedi pleidleisio o'r blaen	99
Ddim yn gwybod/Methu cofio	*

12. Pa rai o'r datganiadau hyn sy'n disgrifio orau eich agwedd tuag at bleidleisio yn Etholiadau Cyffredinol Senedd y DU (ar gyfer San Steffan)?

	2017
	%
Rwyf bob amser yn pleidleisio	74
Byddaf yn pleidleisio weithiau	12
Ni fyddaf byth yn pleidleisio	2
Nid wyf wedi bod yn gymwys i bleidleisio yn y gorffennol	5
Pleidleisiais am y tro cyntaf yn 2015	7
Ddim yn gwybod	-

13. PLEIDLEISWYR: Rydych eisioes wedi dweud wrthyf eich bod wedi pleidleisio, ond a fydddech wedi bod yn fwy tebygol o bleidleisio ar 4 Mai, yn llai tebygol, neu ni fyddai wedi gwneud unrhyw wahaniaeth y naill ffordd neu'r llall os...

POBL NA WNAETH BLEIDLEISIO: A fydddech wedi bod yn fwy tebygol o bleidleisio ar 4 Mai, yn llai tebygol, neu ni fyddai wedi gwneud unrhyw wahaniaeth y naill ffordd neu'r llall os...

Mwy tebygol	Llai tebygol	Dim gwahaniaeth	Ddim yn gwybod	Wedi pleidleisio beth bynnag
-------------	--------------	-----------------	----------------	------------------------------

	%	%	%	%	%
Pe gallech fod wedi pleidleisio ar y penwythnos yn lle hynny	19	2	79	-	*
Pe gallech fod wedi pleidleisio ar-lein yn lle hynny	39	14	45	*	2
Pe byddech wedi gallu cofrestru i bleidleisio ar ddiwrnod yr etholiad	22	2	71	2	1
Pe byddai'n rhaid i bobl ddangos prawf adnabod mewn gorsafoedd pleidleisio	10	9	79	1	1
Pe byddech chi wedi gallu pleidleisio mewn gorsaf bleidleisio yn ystod y diwrnodau cyn yr etholiad yn cynnwys y dydd Sadwrn a'r dydd Sul cyn yr etholiad	26	2	71	*	*
Pe byddai wedi bod yn haws i chi gael pleidlais drwy'r post	27	5	66	1	1

14. A allech ddweud wrthyf p'un a ydych o'r farn bod pob un o'r datganiadau canlynol yn gywir neu'n anghywir?

	Cywir %	Anghywir %	Ddim yn Gwybod %
A. Mae'n rhaid i chi fynd â phrawf adnabod gyda chi i bleidleisio mewn gorsaf bleidleisio (ANGHYWIR)	15	81	3
B. Cewch eich cofrestru'n awtomatig i bleidleisio os ydych yn talu treth gyngor (ANGHYWIR)	23	68	8
C. Cewch eich cofrestru'n awtomatig i bleidleisio os ydych o oedran pleidleisio cyfreithlon (ANGHYWIR)	30	67	2
D. Gallwch gofrestru i bleidleisio hyd at y diwrnod cyn etholiad (ANGHYWIR)	17	72	11
E. Rydych yn wynebu risg o gael dirwy os na fyddwch yn cofrestru i bleidleisio (GWIR)	14	82	4
F. Gall un aelod o'r cartref gofrestru aelodau eraill o'r cartref (ANGHYWIR)	52	39	9
G. Gallwch gofrestru i bleidleisio ar-lein (CYWIR)	70	14	15

15. I ba raddau ydych chi'n cytuno neu'n anghytuno â'r datganiadau canlynol?

	Cytuno'n gryf %	Tueddu i gytuno %	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno %	Tueddu i anghytuno %	Anghytuno 'n gryf %	Ddim yn gwybod %
Dylech allu cofrestru i bleidleisio hyd at y diwrnod cyn yr etholiad	38	20	10	13	17	2

Dylech allu cofrestru i bleidleisio mewn gorsaf bleidleisio ar ddiwrnod yr etholiad	25	12	11	19	31	2
Dylai llywodraeth leol allu defnyddio gwybodaeth arall sydd ganddi amdanaf (er enghraifft fy nghofnod Treth Gyngor) er mwyn diweddarau fy manylion yn awtomatig ar gofrestr etholiadol	20	22	12	14	30	2
Fi ddylai fod yn gyfrifol am ddiweddarau fy manylion cofrestru etholiadol, nid y llywodraeth	46	27	8	10	7	2
Dylech gael eich ychwanegu at y gofrestru etholiadol yn awtomatig pan gewch eich rhif Yswiriant Gwladol	37	26	12	10	14	2

YMWYBYDDIAETH A'R GALLU I GAEL GAFAEL AR WYBODAETH

16. Faint, os o gwbl, roeddech yn ei wybod am etholiadau Cyngorau Cymru a gynhaliwyd ddydd Iau 4 Mai yn eich barn chi? A fydddech yn dweud eich bod yn gwybod...

	2012 %	2017 %
Llawer	14	14
Cryn dipyn	41	44
Dim llawer	30	33
Dim byd o gwbl	14	9
Ddim yn gwybod	*	*

D.S. geiriad 2012: 'Faint, os o gwbl, roeddech yn ei wybod am yr etholiad a gynhaliwyd ar 3 Mai yn eich barn chi?'

17. A fydddech yn dweud ei bod yn hawdd iawn, yn eithaf hawdd, ddim yn hawdd nac yn anodd, yn eithaf anodd neu'n anodd iawn cael gwybodaeth am y canlynol yn eich barn chi...?

	Hawdd iawn %	Eithaf hawdd %	Ddim yn hawdd nac yn anodd %	Eithaf anodd %	Anodd iawn %	Ddim yn gwybod %
Sut i fwrw eich pleidlais yn etholiad cyngorau Cymru	49	32	10	3	2	3

Beth oedd diben etholiadau cynghorau Cymru	27	38	14	13	3	6
Gwybodaeth am yr ymgeiswyr a safodd yn etholiad cynghorau lleol Cymru	25	32	15	16	6	6

18 I ba raddau ydych chi'n cytuno neu'n anghytuno â'r datganiadau canlynol?

		Cytuno'n gryf anghytuno'n gryf %	Tueddu i gytuno %	Ddim yn Cytuno nag yn anghytuno %	Tueddu i anghytuno %	Anghytuno'n gryf %	Ddim yn gwybod %
Cafodd etholiadau cynghorau Cymru lawer o sylw yn y cyfryngau	2017	17	17	16	26	23	1
Cefais ddigon o wybodaeth am sut i fwrw fy mhleidlais yn etholiad cynghorau Cymru	2017	47	30	7	9	7	*
Roeddwn yn gwybod digon am etholiadau cynghorau Cymru	2017	41	29	11	12	7	*
Cefais ddigon o wybodaeth am yr ymgeiswyr i allu gwneud penderfyniad hyddysg yn etholiadau cynghorau Cymru	2017	30	34	7	12	16	1
	2012	30	25	13	14	15	3
d.s. Nid yw geiriad 2012 yn cynnwys 'am yr ymgeiswyr'							
Cafodd yr etholiad cyffredinol seneddol lawer mwy o sylw nag etholiad cynghorau Cymru	2017	32	24	13	17	14	1

19 Ble cawsoch chi wybodaeth am yr ymgeiswyr?

	2017
<i>Sylfaen: Pawb sy'n cytuno yn C18d neu C18e</i>	(282)
	%
Taflen gan ymgeisydd/plaid wleidyddol	75
Taflen o ffynhonnell arall	20
Y cyfryngau cymdeithasol	19
Gwefan ymgeiswyr	18
Pobl yn sgwrsio	23
Ffrindiau a theulu	22
Gwefan fy nghyngor lleol	21
Ar wefan benodol arall	11
Posterï neu filfyrdau	17
Gwefan 'Dy Bleidlais Di'	4
Ni lwyddais i weld/i ddod o hyd i unrhyw wybodaeth	*
Rhywle arall	26
Dim un o'r uchod	1
Ddim yn gwybod	-

20 Gan feddwl am yr ychydig fisoedd diwethaf, pa rai o'r canlynol allwch chi gofio iddynt ddigwydd?

	2017
	%
Cefais daflen gan blaid wleidyddol yn fy nghartref	87
Gwelais hysbyseb neu neges gan blaid wleidyddol ar y teledu	55
Gwelais hysbyseb neu neges gan blaid wleidyddol ar y cyfryngau cymdeithasol	39
Gwelais ymgyrchwyr o bleidiau gwleidyddol yn dosbarthu taflenni wrth ymyl ble rwy'n byw	43
Curodd ymgyrchydd o blaid wleidyddol ar fy nrws	46
Dim un o'r uchod	2
Ddim yn gwybod	-

21 Faint rydych chi'n ei wybod am gynghorau lleol a'r gwasanaethau a ddarperir ganddynt? A ydych yn gwybod...?

	2017
	%
Llawer	16
Cryn dipyn	50
Dim llawer	28
Dim byd o gwbl	6
Ddim yn gwybod	-

Y BROSES BLEIDLEISIO A BLAENORIAETHAU

22 Gan siarad yn gyffredinol, pa mor fodlon neu anfodlon ydych chi gyda'r gweithdrefnau ar gyfer pleidleisio mewn etholiadau a refferenda ym Mhrydain Fawr?

	2012	2017
	%	%
Bodlon iawn	36	34
Eithaf bodlon	43	48
Ddim yn fodlon nac yn anfodlon	10	10
Eithaf anfodlon	5	2
Anfodlon iawn	3	3
Ddim yn gwybod	2	3

23 Pam oeddech chi'n anffodlon ar y weithdrefn ar gyfer pleidleisio mewn etholiadau?
MULTICODE.

	2012	2017
<i>Sylfaen: Pawb oedd yn eithaf anffodlon neu'n anffodlon iawn gyda'r weithdrefn ar gyfer pleidleisio</i>	(63)	(25)
	%	%
Gweithdrefn bleidleisio		
Faint o amser mae'n ei gymryd	-	7
Nid yw'r broses yn cael ei chynrychioli'n dda/yn ddigonol	-	10
Dulliau hen ffasiwn/defnyddio papur/rhoi papurau pleidleisio mewn blwch	-	-
Ddim yn hoffi'r broses gyfrif	-	-
Dylai'r broses bleidleisio fod ar gael ar-lein	9	-
Mae'r system yn agored i gael ei chamdefnyddio	-	2
Dylai'r system bleidleisio fod yn fwy diogel	6	2
Dylai'r broses bleidleisio gael ei chynnal dros rai diwrnodau	3	-
Ni lwyddodd llawer o bobl i bleidleisio/cofrestru	2	2
Problemau gyda phleidleisio drwy'r post	-	-
Dylai pawb bleidleisio/pleidleisio gorfodol	1	-
Dim digon o orsafoedd pleidleisio i ddewis ohonynt	6	-
Nid yw pobl nad ydynt yn ddinasyddion y DU yn gymwys i bleidleisio	-	2
Dylai'r broses bleidleisio gael ei chynnal mewn inc/marc mwy parhaol/ddim mewn pensil	-	-
Dylai fod yn ofynnol i bleidleiswyr ddangos prawf adnabod	-	-
Problemau gyda chyfrinachedd/natur ddiennw pleidleisio	-	-
Gormod o etholiadau'n cael eu cynnal ar yr un diwrnod	-	-
Diffyg gwybodaeth		
Dim digon o wybodaeth/sylw yn y cyfryngau	17	13
Nid yw/Nid oedd pobl yn deall diben yr etholiadau/Roeddent yn rhy gymhleth	2	-
System bleidleisio		
Nid yw'r system yn deg	2	11
Anghytuno â'r/Ddim yn hoffi'r system bleidleisio	-	28
Diffyg democratiaeth yn y system	-	2
Dryswch gyda sawl system bleidleisio	-	6
Gwleidyddion/Y system wleidyddol		
Ddim yn ymddiried mewn gwleidyddion/Nid yw gwleidyddion yn cyflawni eu haddewidion	8	21
Ddim yn hoffi ymddygiad gwleidyddion	-	6
Angen mwy o opsiynau/safbwyntiau/dewis	1	6
Yn y pen draw, gallwn bleidleisio dros bobl/safbwyntiau nad wyf yn eu cefnogi	2	-
Profiad o bleidleisio		
Ni chefais gerdyn pleidleisio	-	-
Gorsafoedd pleidleisio ddim yn ddigon hyblyg	-	-
Oherwydd y canlyniad/Siom gyda chanlyniad yr etholiad	-	2
Arall		
Llygredd/Twyll/Canlyniadau anonest	-	3
Dylai fod yn symlach	-	5
Gwastraff arian	-	-
Gormod o etholiadau yn ddiweddar	-	-
Arall	31	13
Ddim yn gwybod	4	-

24 Pa mor hyderus, os o gwbl, ydych chi bod yr etholiad(au) ar 4 Mai wedi'i gynnal/wedi'u cynnal yn effeithiol?

	2012	2017
	%	%
Hyderus iawn	33	35
Eithaf hyderus	44	45
Ddim yn hyderus iawn	5	7
Ddim yn hyderus o gwbl	4	4
Ddim yn gwybod	15	8

25 Pam ydych chi'n dweud eich bod yn hyderus bod yr etholiad(au) wedi'i gynnal/wedi'u cynnal yn effeithiol? MULTICODE

	2017
<i>Sylfaen: Pawb sy'n eithaf hyderus/hyderus iawn yn C23</i>	<i>(381)</i>
	%
Wedi'i drefnu'n dda	29
Pleidlais glir/gryno/hawdd i bleidleisio	24
Pleidlais gyflym a rhwydd	20
Roedd llawer o wybodaeth am yr etholiadau	14
Ymddiried yn y staff	13
Wedi'i chynnal yn broffesiynol	10
Dim adborth negyddol	12
Dull a ddefnyddiwyd yn y gorffennol	7
System bleidleisio deg	8
Gorsaf bleidleisio hygyrch	12
Cyhoeddusrwydd da	9
Agwedd dda gan staff	10
Cymryd rhan yn bersonol	3
Roedd y canlyniadau yn y cyfryngau yn gyflym	4
Wedi cael cerdyn pleidleisio/papurau pleidleisio mewn da bryd	3
Cafodd pawb y cyfle i bleidleisio	4
Proses ganfasio effeithiol	4
Teimlo mai dyna oedd y canlyniad cywir	5
Nifer fawr o bobl wedi pleidleisio	2
Erail	25
Dim	2
Ddim yn gwybod	6

- 26 Pam ydych chi'n dweud nad ydych yn hyderus bod yr etholiad(au) wedi'i gynnal/wedi'u cynnal yn effeithiol? PEIDIWCH Â RHOI AWGRYM. MULTICODE.

	2017
<i>Sylfaen: Ddim yn hyderus iawn/Ddim yn hyderus o gwbl</i>	(40)
	%
Diffyg gwybodaeth	
Diffyg gwybodaeth/cyhoeddusrwydd/ddim yn gwybod llawer/ddim yn gwybod dim amdano	51
Diffyg gwybodaeth am yr ymgeiswyr	24
Gwybodaeth ddryslud/rhai pobl ddim yn deall beth oedd diben y bleidlais	9
Problemau gyda'r ymgyrch/ymgeisydd	
Dim digon o ganfasio/cyswllt personol	1
Roedd y sylw ar y teledu/yn y wasg yn rhagfarnlyd/wedi'i gyflwyno'n wael	-
Dim llawer o ddewis o ran pwy i bleidleisio drosto	2
Cafwyd gwybodaeth anghywir/honiadau gwirion ynghylch diben y bleidlais	2
Problemau gyda'r orsaf bleidleisio/bleidlais	
Ni chefais gerdyn pleidleisio/papurau pleidleisio drwy'r post	1
Nid oedd y broses gyfrif wedi'i dilysu'n effeithiol	2
Dim digon o amser wedi'i roi i bleidleisio/penderfynu	1
Nifer fach wedi pleidleisio	9
Wedi'i gynnal/drefnu yn wael	1
Llawer o oedi cyn y canlyniadau	-
Doeddwn i ddim yn gwybod sut i bleidleisio/beth i'w wneud yn yr orsaf bleidleisio/sut i lenwi fy mhapur pleidleisio	3
Dau/Mwy o etholiadau ar un diwrnod/gormod i'w drefnu/ymdrin ag ef	-
Y system a'r weithdrefn bleidleisio	
Nid oedd pobl yn gwybod beth oedd y weithdrefn bleidleisio	3
Ni chaiff safbwyntiau pobl eu gwerthfawrogi/Ni fydd fy mhleidlais yn gwneud unrhyw wahaniaeth	-
System hen ffasiwn/annheg	-
Cyfuniad o etholiadau	-
Gwleidyddion/System wleidyddol	
Eu drwgdybio/Ddim yn cadw at eu haddewidion/Maent ond yn meddwl amdanynt eu hunain	9
Diogelwch rhag twyll	
Llygredd/Twyll/Canlyniadau anonest	3
Argraff gyffredinol/Llafar gwlad	
Cefais argraff wael	-
Ni welais beth ddigwyddodd	-
O'r hyn rwyf wedi'i ddarllen/glywed	-
Arall	
Oherwydd y canlyniad/Siom gyda chanlyniad yr etholiad	-
Dim diddordeb/Ddim yn malio am wleidyddiaeth	4
Ddim yn hoffi llywodraeth leol	1
Ddim wedi pleidleisio am resymau personol	-
Problemau wrth gofrestru i bleidleisio	-
Ni chafodd rhai y cyfle i bleidleisio/Roedd y cyfle wedi'i gymryd oddi arnynt	-
Arall	10

PLEIDLEISIO MEWN GORSAF BLEIDLEISIO

27 Yn gyffredinol, pa mor fodlon neu anfodlon oeddech chi â'r broses o bleidleisio mewn gorsaf bleidleisio/man pleidleisio? Fyddech chi'n dweud...

	2012	2017
<i>Sylfaen: Pawb a bleidleisiodd mewn gorsaf bleidleisio</i>	(301)	(252)
	%	%
Bodlon iawn	76	74
Eithaf bodlon	21	22
Ddim yn fodlon nac yn anfodlon	2	3
Eithaf anfodlon	*	1
Anfodlon iawn	1	-
Ddim yn gwybod	-	-

28 Ar ôl i chi gyrraedd eich gorsaf bleidleisio/man pleidleisio, pa mor hawdd neu anodd ydoedd i chi fynd i mewn i bleidleisio?

	2012	2017
<i>Sylfaen: Pawb a bleidleisiodd mewn gorsaf bleidleisio</i>	(301)	(252)
	%	%
Hawdd iawn	90	91
Eithaf hawdd	8	9
Ddim yn hawdd nac yn anodd	*	-
Eithaf anodd	2	*
Anodd iawn	-	*
Ddim yn gwybod	-	-

29 Gan feddwl yn ôl i'r adeg yr aethoch i bleidleisio yn yr orsaf bleidleisio/man pleidleisio, pa mor ddefnyddiol, os o gwbl, oedd yr help neu'r cymorth oedd ar gael gan staff yr orsaf bleidleisio ar sut i bleidleisio? A oedd yn ...

	2012	2017
<i>Sylfaen: Pawb a bleidleisiodd mewn gorsaf bleidleisio</i>	(301)	(252)
	%	%
Defnyddiol iawn	55	54
Eithaf defnyddiol	14	8
Ddim yn ddefnyddiol iawn	1	2
Ddim yn ddefnyddiol o gwbl	1	1
Nid oedd eu hangen arnaf/ni wnes eu defnyddio	28	35
Ddim yn gwybod	*	*

30 Ac eto, gan feddwl yn ôl i'r adeg yr aethoch i bleidleisio yn yr orsaf bleidleisio/man pleidleisio, pa mor ddefnyddiol, os o gwbl oedd unrhyw gyfarwyddiadau ysgrifenedig ar sut i bleidleisio, fel poster a arddangoswyd yn y bwth pleidleisio neu ar y papur(au) pleidleisio? A oeddent yn...

	2012	2017
<i>Sylfaen: Pawb a bleidleisiodd mewn gorsaf bleidleisio</i>	(301)	(252)

	%	%
Defnyddiol iawn	42	45
Eithaf defnyddiol	20	20
Ddim yn ddefnyddiol iawn	4	2
Ddim yn ddefnyddiol o gwbl	1	1
Nid oedd eu hangen arnaf/ni wnes eu defnyddio	32	32
Ddim yn gwybod	1	*

PLEIDLEISIO DRWY'R POST

- 31 Pa mor hawdd neu anodd ydoedd i ddeall beth yr oedd angen i chi ei wneud er mwyn cwblhau a dychwelyd eich pleidlais bost? Fyddech chi'n dweud...

	2012	2017
<i>Sylfaen: Pawb a bleidleisiodd drwy'r post</i>	(94)	(74)
	%	%
Hawdd iawn	78	61
Eithaf hawdd	17	26
Ddim yn hawdd nac yn anodd	2	2
Eithaf anodd	1	11
Anodd iawn	2	-
Ddim yn gwybod	-	-

- 32 Gan feddwl yn ôl i'r adeg y gwnaethoch bleidleisio drwy'r post, pa mor ddefnyddiol, os o gwbl, oedd unrhyw gyfarwyddiadau ysgrifenedig ar sut i bleidleisio a dychwelyd eich pleidlais, fel canllawiau ar y papur(au) pleidleisio? A oeddent yn...

	2012	2017
<i>Sylfaen: Pawb a bleidleisiodd drwy'r post</i>	(94)	(74)
	%	%
Defnyddiol iawn	72	64
Eithaf defnyddiol	26	18
Ddim yn ddefnyddiol iawn	-	9
Ddim yn ddefnyddiol o gwbl	*	-
Nid oedd eu hangen arnaf/ni wnes eu defnyddio	-	10
Ddim yn gwybod	1	-

- 33 Yn gyffredinol, pa mor fodlon neu anfodlon oeddech chi â'r broses o bleidleisio drwy'r post? Fyddech chi'n dweud...

	2012	2017
<i>Sylfaen: Pawb a bleidleisiodd drwy'r post</i>	(94)	(74)
	%	%
Bodlon iawn	87	76
Eithaf bodlon	12	24
Ddim yn fodlon nac yn anfodlon	1	-
Eithaf anfodlon	-	-
Anfodlon iawn	-	-
Ddim yn gwybod	-	-

CWBLHAU'R PAPUR PLEIDLEISIO

- 34 Dywedodd rhai pobl ei bod yn anodd llenwi'r papur pleidleisio wrth bleidleisio yn etholiadau cynghorau Cymru ar 4 Mai. Pa mor hawdd neu anodd oedd hi i lenwi'r papur pleidleisio ar gyfer yr etholiad hwn yn eich barn chi? A oedd yn...

	2012	2017
<i>Sylfaen: Pawb a bleidleisiodd</i>	(398)	(326)
	%	%
Hawdd iawn	84	77
Eithaf hawdd	14	19
Ddim yn hawdd nac yn anodd	2	4
Eithaf anodd	*	1
Anodd iawn	1	-
Ddim yn gwybod	*	-

- 35 Pam y gwnaethoch ddweud ei bod yn anodd?
D.S. Oherwydd maint bach iawn y sylfaen, dangosir y ffigurau gwirioneddol.

	2012	2017
<i>Sylfaen: Pawb a ddywedodd anodd iawn/eithaf anodd yn C34</i>	(4)	(6)
Doeddwn i ddim yn gwybod sawl ymgeisydd i bleidleisio drosto / Doeddwn i ddim yn gwybod a allwn bleidleisio dros fwy nag un ymgeisydd	-	*
Cymhleth/Dryslyd	-	*
Roedd y cyfarwyddiadau'n aneglur	*	-
Roedd y cynllun yn ddryslyd	*	*
Diffyg dealltwriaeth/eglurdeb	-	-
Anawsterau wrth ddefnyddio'r ffurflenni	-	*
Gormod o ymgeiswyr	-	*
Diffyg gwybodaeth	-	-
Roedd yr ymgeiswyr mewn trefn ddryslyd	-	*
Roedd y pleidiau mewn trefn ddryslyd	-	*
Maint y papur pleidleisio	-	-
Ni allwn ddod o hyd i enw fy newis blaid yn hawdd	-	*
Ni allwn ddod o hyd i'm dewis blaid neu ymgeisydd	-	-
Roedd y testun yn rhy fach	-	-
Nid oeddwn yn gwybod a ddylwn ddefnyddio X neu 1	-	-
Nid wyf yn deall sut mae'r system etholiadol yn gweithio	-	-
Arall	1	*
Ddim yn gwybod	-	-

CYLLID PLEIDIAU AC ETHOLIADAU

- 36 Rwyf am ddarllen datganiadau i chi yn ymwneud â'r rheolau ar yr arian y mae pleidiau gwleidyddol, sefydliadau ac unigolion eraill yn eu defnyddio wrth ymgyrchu. I ba raddau ydych chi'n cytuno neu'n anghytuno â'r datganiadau canlynol?

		Cytuno'n gryf %	Tueddu i gytuno %	Ddim yn cytuno nac yn anghytuno %	Tueddu i anghytuno %	Anghytun o'n gryf %	Ddim yn gwybod %
Mae gwariant a chyllid pleidiau gwleidyddol, ymgeiswyr a sefydliadau ymgyrchu eraill mewn etholiadau yn agored a thryloyw	2012	16	17	26	21	21	-
	2017	11	16	21	23	24	6
Os bydd plaid wleidyddol neu ymgyrchydd arall yn cael ei dal/ddal yn torri'r rheolau, bydd yr awdurdodau'n cymryd camau priodol	2017	40	22	8	15	12	3
Gallaf gael gwybod yn hawdd faint wariodd pleidiau gwleidyddol, ymgeiswyr a sefydliadau eraill ar ymgyrchu a sut y cawsant eu cyllido	2017	9	14	22	22	23	10

TWYLL ETHOLIADOL

- 37 Faint o dwyll etholiadol, os o gwbl, a ddigwyddodd yn ystod yr etholiadau ar 4 Mai yn eich barn chi? A fydech yn dweud ei fod wedi digwydd...?

	2012	2017
	%	%
Llawer	4	6
Ychydig	26	19
Braidd dim o gwbl	34	22
Dim o gwbl	12	12
Ddim yn gwybod	24	42

- 38 Pa un o'r canlynol sy'n disgrifio orau pam y digwyddodd twyll neu gamddefnydd ar 4 Mai yn eich barn chi?

	2012	2017
	%	%
<i>Sylfaen: Pawb a oedd o'r farn bod llawer/ychydig o dwyll wedi digwydd</i>	(217)	(119)
Rwyf wedi gweld straeon yn y cyfryngau am bleidiau gwleidyddol yn torri'r rheolau	-	32
Argraff gyffredinol bod twyll yn broblem	29	14
Gwelais straeon yn y cyfryngau am dwyll etholiadol	13	4
Am nad oes raid i chi roi prawf adnabod er mwyn pleidleisio	-	15
Mae twyll hunaniaeth ar gynnydd	36	10
Nid yw'r bleidlais bost yn ddiogel	12	8
Clywais gan rywun arall bod twyll etholiadol wedi digwydd	1	1
Mae pobl yn cofrestru pleidleiswyr eraill yn yr un cyfeiriad	-	3
Mae pobl yn cofrestru fwy nag unwaith	-	-
Mae gennyf brofiad uniongyrchol o dwyll etholiadol	2	2
Arall	4	8
Ddim yn gwybod	4	2

- 39 Yn gyffredinol, o ran bod yn ddiogel rhag twyll a chamddefnydd, yn eich barn chi, a yw pleidleisio yn gyffredinol yn...

	2012	2017
	%	%
Diogel iawn	21	25
Eithaf diogel	58	50
Ddim yn ddiogel nac yn anniogel	9	15
Eithaf anniogel	4	5
Anniogel iawn	2	3
Ddim yn gwybod	5	1

- 40 Yn gyffredinol, o ran bod yn ddiogel rhag twyll a chamddefnydd, yn eich barn chi, a yw pleidleisio mewn gorsaf bleidleisio yn...

	2012	2017
	%	%
Diogel iawn	41	38

Eithaf diogel	47	46
Ddim yn ddiogel nac yn anniogel	7	8
Eithaf anniogel	2	3
Anniogel iawn	1	2
Ddim yn gwybod	2	3

- 41 Yn gyffredinol, o ran bod yn ddiogel rhag twyll a chamddefnydd, yn eich barn chi a yw pleidleisio drwy'r post yn...

	2012	2017
	%	%
Diogel iawn	16	25
Eithaf diogel	39	36
Ddim yn ddiogel nac yn anniogel	11	11
Eithaf anniogel	17	15
Anniogel iawn	7	5
Ddim yn gwybod	10	8

- 42 Fel y gwyddoch, efallai, ar 8 Mehefin, cynhelir etholiad cyffredinol senedd y DU. Pa mor debygol ydyw y byddwch yn pleidleisio yn yr etholiad cyffredinol? A yw'n...?

	2017
	%
Tebygol iawn	87
Eithaf tebygol	9
Ddim yn debygol nac yn annhebygol	1
Eithaf annhebygol	1
Annhebygol iawn	2
Ddim yn gwybod	*
Nid wyf yn gymwys i bleidleisio yn y DU Etholiadau Cyffredinol Seneddol	-